

AHOLI BANDLIGINI OSHIRISHDA OILAVIY TADBIRKORLIKNING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI OLTINKO'L TUMANI MISOLIDA**Akbarova Madinaxon Xasanboyevna***Oltinko'l tumani "ILK RIVOJLANISH MARKAZI" Davlat muassasasi durektori
+998700784717***Kuchkarov Xabibullo***Diplom raxbar: "Iqtisodiyot va moliya" kafedrası dotsent, i.f.n.*

Annotatsiya: Ushbu maqolada aholi bandligini ta'minlashda oilaviy tadbirkorlikning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati Oltinko'l tumani misolida yoritiladi. Oilaviy tadbirkorlik aholi daromadlarini oshirish, ishsizlikni kamaytirish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish va hududiy iqtisodiy faollikni kuchaytirishda muhim omil sifatida tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari, mavjud imkoniyatlar va amaliy takliflar keltiriladi.

Kalit so'zlar: aholi bandligi, oilaviy tadbirkorlik, Oltinko'l tumani, kichik biznes, daromad, ish o'rinlari, hududiy iqtisodiyot, tadbirkorlik muhiti.

KIRISH

Aholi bandligini ta'minlash har qanday hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Ish bilan band aholi nafaqat o'z oilasi farovonligini ta'minlaydi, balki hudud iqtisodiyotining o'sishiga, mahalliy bozor faolligiga va davlat budjetiga tushumlar ortishiga ham hissa qo'shadi. Shu nuqtayi nazardan, kichik biznes va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish aholi bandligini oshirishning samarali yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Oilaviy tadbirkorlik — bu oila a'zolarining mehnati, tajribasi, mablag'i va tashabbusi asosida tashkil etiladigan iqtisodiy faoliyat turidir. Uning asosiy afzalligi shundaki, bunday faoliyat katta sarmoya talab qilmasdan, mahalliy sharoit va oila imkoniyatlaridan kelib chiqqan holda tashkil etilishi mumkin. Ayniqsa, qishloq joylarda, tuman markazlaridan uzoq hududlarda va aholi zich yashaydigan mahallalarda oilaviy tadbirkorlik bandlikni oshirishda muhim o'rin tutadi.

Oltinko'l tumani Andijon viloyatining iqtisodiy faol hududlaridan biri bo'lib, unda qishloq xo'jaligi, hunarmandchilik, savdo, xizmat ko'rsatish va kichik ishlab chiqarish sohalarini rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. Shu sababli ushbu hududda oilaviy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash aholi bandligini oshirish va daromad manbalarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Oilaviy tadbirkorlikning bandlikdagi ahamiyati

Oilaviy tadbirkorlik aholi bandligini ta'minlashda bir necha jihatdan muhimdir. Birinchidan, u yangi ish o'rinlarini yaratadi. Bunda faqat oila a'zolari emas, balki qo'shimcha ishchilar ham mehnatga jalb qilinishi mumkin. Masalan, tikuvchilik, oziq-ovqat mahsulotlari tayyorlash, chorvachilik, parrandachilik, issiqxona xo'jaligi,

hunarmandchilik yoki maishiy xizmat ko'rsatish sohalarida kichik oilaviy korxonalar bir necha kishini ish bilan ta'minlashi mumkin.

Ikkinchidan, oilaviy tadbirkorlik aholi daromadlarini oshiradi. Bunday faoliyatda oila a'zolari o'z mehnati orqali qo'shimcha daromad topadilar. Bu esa oila farovonligini yaxshilaydi, bolalar ta'limi, uy-joy sharoiti, sog'liqni saqlash va turmush sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, oilaviy tadbirkorlik mahalliy resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi. Oltinko'l tumanida qishloq xo'jaligi mahsulotlari, mehnat resurslari, mahalliy bozor va aholining an'anaviy kasb-hunar tajribasi mavjud. Ushbu imkoniyatlarni tadbirkorlik faoliyatiga yo'naltirish orqali hudud iqtisodiyotini jonlantirish mumkin.

To'rtinchidan, oilaviy tadbirkorlik ayollar va yoshlar bandligini ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Ayrim holatlarda ayollar yoki yoshlar doimiy ish joyiga borish imkoniyatiga ega bo'lmasligi mumkin. Oilaviy tadbirkorlik esa ularga uy sharoitida yoki mahalla hududida mehnat qilish imkonini beradi.

Oltinko'l tumanida oilaviy tadbirkorlik imkoniyatlari

Oltinko'l tumanida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun bir qator imkoniyatlar mavjud. Avvalo, tuman qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va qayta ishlash imkoniyatlariga ega. Sabzavot, meva, poliz mahsulotlari, sut va go'sht mahsulotlarini qayta ishlash asosida kichik oilaviy bizneslarni tashkil etish mumkin.

Ikkinchi imkoniyat — xizmat ko'rsatish sohasidir. Aholi soni va kundalik ehtiyojlar oshib borgani sari sataroshxona, tikuvchilik, maishiy texnika ta'mirlash, umumiy ovqatlanish, savdo, transport xizmati va boshqa yo'nalishlarga talab ortib boradi. Bu sohalar oilaviy tadbirkorlik uchun qulay yo'nalishlardan hisoblanadi.

Uchinchi imkoniyat — hunarmandchilik va milliy mahsulotlar ishlab chiqarishdir. Milliy kiyim-kechaklar, kashtachilik, uy-ro'zg'or buyumlari, qo'l mehnati mahsulotlari ichki bozorda ham, turistik yo'nalishlarda ham talabga ega bo'lishi mumkin.

Shu bilan birga, tuman hududida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun imtiyozli kreditlar, subsidiyalar, kasb-hunarga o'qitish kurslari, biznes reja tuzish bo'yicha maslahatlar va bozorga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyatga ega.

Muammolar va rivojlantirish istiqbollari

Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishda ayrim muammolar ham mavjud. Ular qatoriga boshlang'ich mablag' yetishmasligi, biznes yuritish bo'yicha tajriba kamligi, mahsulotni sotish bozorini topishdagi qiyinchiliklar, marketing bilimlarining yetarli emasligi va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish darajasining pastligini kiritish mumkin.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun oilaviy tadbirkorlar uchun amaliy o'quv kurslarini tashkil etish, mahalliy hokimlik, banklar, savdo-sanoat palatasi va mahalla institutlari hamkorligini kuchaytirish lozim. Shuningdek, oilaviy tadbirkorlar mahsulotlarini mahalliy yarmarkalar, onlayn savdo platformalari va kooperatsiya tarmoqlari orqali bozorga chiqarish imkoniyatlarini kengaytirish zarur.

Oltinko'l tumanida kelgusida oilaviy tadbirkorlikni agrobiznes, oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash, xizmat ko'rsatish, hunarmandchilik, issiqxona xo'jaligi va parrandachilik sohalarida rivojlantirish istiqbolli hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oilaviy tadbirkorlik aholi bandligini oshirish, oilalar daromadini ko'paytirish va hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Oltinko'l tumanida mavjud mehnat resurslari, qishloq xo'jaligi imkoniyatlari va mahalliy bozor talablarining mavjudligi oilaviy tadbirkorlikni kengaytirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun moliyaviy qo'llab-quvvatlash, kasbiy o'qitish, marketing yordami, kooperatsiya va raqamli savdo imkoniyatlaridan foydalanish zarur. Bu esa tumanda bandlikni oshirish va aholi farovonligini yuksaltirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Oilaviy tadbirkorlik to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasining "Aholi bandligi to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashga oid farmon va qarorlari.
4. Abdug'aniyev A. A. Iqtisodiyot nazariyasi. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
5. G'ulomov S. S. Tadbirkorlik va kichik biznes. — Toshkent: Sharq, 2002.
6. To'xliyev N. O'zbekiston iqtisodiyoti asoslari. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.